

Nr 21.

Ankom till riksdagens kansli den 11 april 1921 kl. 2 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för även kronoutskylder.

(2:a avd.)

Närvarande: herrar Röing, Antonsson, Sandler, Wijk, Wohlin, Gustaf Nilsson, K. A. Nilson, Örne, Rosén, Jonsson i Hökhult, Månsson i Hagaström, Olsson i Kullenbergstorp, Bårg, Olsson i Ramsta, Lithander, Johansson i Kullersta, Johansson i Sölvedal, Heyman, Sköld och Brännström.

Till bevillningsutskottet hava överlämnats trenne motioner, avseende rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för även kronoutskylder.

I tvenne likalydande motioner, väckta den ena i första kammaren, nr 120, av herrar *Vennersten* och *Jeansson*, den andra inom andra kammaren, nr 186, av herr *Lithander* samt tolv andra ledamöter av kammaren, hemställes, »att riksdagen måtte besluta hos Kungl. Maj:t anhålla om utfärdandet snarast möjligt av sådan ändrad lydelse av 10 § i kungl. förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt, att vid taxering av inkomst avdrag även må åtnjutas för den skatte-skyldiges kronoutskylder».

Härjämte hava i motionen nr 51 i första kammaren herrar *Östberg* och *Borell* beträffande rätt till avdrag för krigskonjunkturskatt hemställt, »att riksdagen måtte för sin del besluta samt hos Kungl. Maj:t hemställa om utfärdande av föreskrifter, motsvarande dem, som genom kungl. förordningen den 29 juni 1917 lämnades i fråga om avdrag för erlagd tonnageavgift.»

I anslutning härtill hava motionärerna anfört: »Dessa föreskrifter skulle således innebära, att den, som år 1920 eller 1921 erlagt krigs-
Bihang till riksdagens protokoll 1921. 7 saml. 17 häft. (Nr 21).

konjunkturskatt, skulle vara berättigad att vid taxering enligt gällande bevillningsförordning och förordning för taxering till inkomstskatt åtnjuta avdrag för nästföregående år erlagd krigskonjunkturskatt. Likaså skulle stadgas, att om någon, som icke vid taxeringen år 1921 erhållit dylikt avdrag, underlåtit att överklaga sin taxering, han ändock skulle äga rätt att i fråga om dylikt avdrag anföra besvär hos kammarrätten.»

Beträffande vad ovannämnda motionärer anfört till stöd för sina förslag får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet.

1910 års
riksdag.

I utlåtande den 8 januari 1910 över ett förslag till förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt, som sedermera lades till grund för samma års proposition i ämnet, framhöll kammarrätten lämpligheten av att vid taxering av inkomst avdrag finge ske för erlagda krono- och kommunalutskylder. Det förslag, som av Kungl. Maj:t framlades för 1910 års riksdag, upptog emellertid icke någon dylik avdragsrätt. I motioner I: 76, av herr A. Bergström m. fl., och II: 286, av herr Canell m. fl., föreslogs dock sådan ändring i 10 och 11 §§ förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, att skattskyldig skulle äga rätt till avdrag för både krono- och kommunalutskylder. Bevillningsutskottet medgav den principiella befogenheten av ifrågavarande avdragsrätt, men fann sig med hänsyn till behovet av statsinkomster under den närmaste tiden hindrat tillstyrka avdragsrätt i vidare mån än för andra utskylder än kronoutskylder. Ett av herr Östberg i motion I: 88 väckt förslag om avdragsrätt för utskylder även vid bevillningstaxeringen avstyrktes av utskottet på grund av svårigheten att bedöma de förskjutningar i den kommunala skattskyldigheten, som därav skulle följa. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets mening i båda de nämnda hänseendena.

**Förevarande
motioner.**

Under tiden efter 1910 har den föreliggande frågan icke gjorts till föremål för behandling i riksdagen förrän genom de förevarande motionerna. Vad som nu gjort frågan aktuell är tydligtvis det förhållandet, att de stora inkomsterna för handel och näringar under den sistförflutna högkonjunkturen dragit med sig betydande skatter, vilkas gäldande till stor del kommit att falla under den efterföljande och alltjämt rådande depressionen. Skattelikviderna hava på många håll medfört svårigheter, som man ansett skulle i någon mån kunna lättas genom utvidgad avdragsrätt för de erlagda utskylderna vid de påföljande taxeringarna.

I motionerna I: 120 och II: 186 har återupptagits det förslag, som 1910 motionsvis framställdes rörande taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt, nämligen om rätt till avdrag för alla utskylder. Motionen I: 51 är snävare i så måtto, att den ej avser andra kronoutskylder än krigskonjunkturskatt, men går längre så till vida, att sådan skatt skulle få avdragas jämväl vid bevillningstaxeringen. I sistberörda avseende är motionen således besläktad med herr Östbergs ovannämnda motion vid 1910 års riksdag.

Enligt vad utskottet inhämtat, hava framställningar i förevarande ämne nyligen gjorts även hos Kungl. Maj:t. Sålunda hava under sistlidna december månad *dels* Stockholms handelskammare och Sveriges redareförening var för sig anhållit om åtgärder för beredande av rätt till avdrag vid taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt av 1919 och 1920 års krigskonjunkturskatt, *dels ock* handelskammaren i Göteborg framfört motsvarande önskemål i avseende å kronoutskylder i allmänhet.

Framställningar hos Kungl. Maj:t.

Sedan Kungl. Maj:t remitterat de olika framställningarna till statskontoret och kammarrätten, hava dessa ämbetsverk den 17 sistlidna januari avgivit gemensamt utlåtande i ärendet och därvid med anslutning till kammarrättens ovan angivna, år 1910 intagna ståndpunkt uttalat sig för lämpligheten därav, att vid taxering av inkomst avdrag finge ske för erlagda såväl krono- som kommunalutskylder. Om emellertid avdrag för kronoutskylder i allmänhet icke funnes böra medgivas, ville ämbetsverken betona önskvärdheten av att avdrag vid taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt medgåves för under närmast föregående år debiterad krigskonjunkturskatt. En avvikande mening har uttalats av chefen för statskontoret generaldirektören Södermark, som av statsfinansiella skäl funnit avragsrätt för kronoutskylder och särskilt för krigskonjunkturskatt icke vara tillräddig.

Statskontoret och kammarrätten.

Jämväl för bevillningsutskottet har det från början stått klart, att avgörande hänsyn måste fästas vid frågans statsfinansiella sida. Utan någon föreställning om de konsekvenser i minskad skatteinkomst för staten, ett bifall till motionerna kunde väntas medföra, har utskottet icke velat taga ställning i saken. Utskottet har fördenskull utverkat Kungl. Maj:ts befallning till statistiska centralbyrån att verkställa utredning rörande den statsfinansiella betydelsen av ett bifall till motionerna. I ett med anledning därav avgivet yttrande av den 9 mars 1921 har central-

Utredning om de statsfinansiella konsekvenserna.

byrån uppgivit, att avdragsrätt för de år 1920 debiterade kronoutskylderna skulle medföra en minskning i 1921 års inkomst- och förmögenhetsskatt å omkring 40 à 45 miljoner kronor, varav genom avdrag för krigskonjunkturskatt 15 à 20 miljoner kronor.

Utskottets
yttrande.

De farhågor, som statskontorets chef uttalat, hava således genom den verkställda utredningen vunnit stöd.

Då 1910 års riksdag av statsfinansiella skäl ansåg sig hindrad att medgiva avdrag för kronoutskylder, förelåg icke någon motsvarande utredning angående de praktiska konsekvenserna. Även om den föreliggande utredningen enligt sakens natur är mycket approximativ, är det dock efter densamma tydligt, att man finge räkna med en högst betydande minskning i skatteintäkt. Det lärer icke kunna påstås annat än att den nuvarande situationen i långt mindre grad än förhållandena 1910 är ägnad att tillåta någon åtgärd, som kan verka till minskad avkastning av någon statens inkomstkälla. Av denna anledning har utskottet också funnit sig böra avstyrka bifall till motionerna, och har utskottet i följd därav ansett sig för närvarande icke böra ingå på frågans principiella sida, vilken särskilt ifråga om den ojämnt verkande krigskonjunkturskatten kunnat tarva beaktande. Beträffande motionen I: 51, i vad den rör avdrag vid bevillingstaxeringen, vill utskottet härförutom åberopa vad 1910 års bevillningsutskott, enligt vad ovan antytts, uttalat om svårigheten att bedöma konsekvenserna i förskjutning av den kommunala skattebördan.

Utskottet får alltså hemställa,

att förevarande motioner

- I: 120, av herrar Vennersten och Jeansson och
II: 186, av herr Lithander m. fl., samt
I: 51, av herrar Östberg och Borell,
icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 8 april 1921.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Reservation

av herr *Lithander*.